

На основу члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју ("Сл. гласник РС", бр.10/2013, 142/2014, 103/2015, 101/2016, 35/2023 и 92/2023), члана 32. став 1. тачка 4. а у вези са чланом 20. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи ("Сл.гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014, 101/2016, 47/2018 и 111/2021) и члана 40. Статута општине Бабушница ("Скупштински преглед општине Бабушница" бр. 4/2019 и 7/2019 - исправка), Одлуке о Буџету општине Бабушница за 2024. годину ("Скупштински преглед општине Бабушница бр. 21/2023), уз сагласност Министарства пољопривреде шумарства и водопривреде Републике Србије, Скупштина општине Бабушница доноси одлуку о усвајању Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Бабушница за 2024. годину.

## ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ОПШТИНУ БАБУШНИЦА ЗА 2024. ГОДИНУ

### I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

#### Анализа постојећег стања

**Географске и административне карактеристике:** Општина Бабушница је део Пиротског округа. Окружена је пиротском и белопаланачком општином са севера, бугарском границом са истока, власотиначком и црнотравском општином са југа и гаџинханском општином са запада. Седиште општине је Бабушница, а чини је још 52 села. Налази у брдско-планинском реону југоисточне Србије. Захвата Лужничку котлину, део звоначког краја и горње Заплање на површини од 529 км<sup>2</sup>. Граничи се са територијом општина: Димитровград, Пирот, Бела Паланка, Гаџин Хан, Власотинце, Црна трава, а изласком на границу према Бугарској (у дужини од 16 км) сврстава се у групу пограничних општина. Бабушничка Општина је смештена у долини реке Лужнице и на обронцима околних планина. Река Лужница гради Лужничку котлину која има надморску висину између 470 и 520 метара. Бабушница се налази на 485 метара надморске висине. Лужничку котлину окружује Сува планина на западу, планина Руј на југу и Влашка планина на североистоку. Сува планина почиње од села Љубераћа и протеже се ка северозападу, а највиши врх у Бабушничкој општини је 1535 метара (даље ка северозападу је Трем, 1810 метара). Јужно од села Љубераћа почиње огромна планина Руј са највишим врхом 1706 метара. Ова планина се пружа ка југу и повезује са Власинском планином, Чемерник планином, Бесном кобилем и даље пружа кроз Македонију. Веома упадљив врх источно од Бабушнице је Столски камен са надморском висином од 1239 метара. Он је обронак Влашке планине чији је највиши врх 1442 метара. Бабушница се налази на магистралном путу ИВ-39 од Лесковца ка Пироту који повезује аутопут Е-75 (ка југу Европе) и аутопут Е-80 (ка истоку Европе). Удаљена је 65 км југоисточно од Ниша, 25 км југозападно од Пирота и 55 км североисточно од Лесковца. Укупна дужина путева кроз општину Бабушница износи 230 км. Од тога око 30 км удела иде на пут ИВ-39 и 33 км на пут ИА-223. Остала путна мрежа се односи на локалне путеве. Већина локалних путева ка удаљеним брдско-планинским селима су у веома лошем стању, па и сама конфигурација терена чини ова села тешко приступачним, а нарочито у зимским условима. Већина улица у градском насељу је асфалтирана.

**Природни услови и животна средина:** На територији општине Бабушница, сливно подручје реке Лужнице је углавном под кречњацима, док је слив Мурговице под кристаластим шкриљцима. Захваљујући сложености рељефа, геолошкој грађи, клими, вегетацији и човеку, на малом простору формирао се прави „мозаик“ различитих типова гла. Педолошки покривач чине: гајњаче, смонице, подзоли, црвенице, планинске црнице и алувијална гла. Теренским истраживања и увидом у геолошке карте утврђено је да је геолошка подлога територије општине Бабушница састављена од палеозојских кристаластих шкриљаца. На основу бројних испитивања гла, констатовано је да је око 22% земљишта кисело, да је присуство хумуса ниско и ограничено само на Лужничку котлину, где је и најплодније земљиште. Велики проблем представљају изражени ерозиони процеси гла. На територији општине

Бабушница речна мрежа је слабо до средње развијена. Хидрографска мрежа на територији општине припада трима сливовима: сливу Нишаве преко Коритничке реке, сливу Власине преко Лужнице, сливу реке Јерме који одводи воду из Звоначке реке. Највећи је слив реке Лужнице чија је дужина 34 км. Река Мурговица, састављена је од многобројних планинских потока, у Љубераћи се спаја са Лужницом, даље тече под именом Лужница до села Свође које припада Власотиначкој општини и ту се спаја са реком Власином. Мањи део територије општине припада сливу реке Јерме, чија је најзначајнија притока Звоначка река и Тегошница, која је притока реке Власине. Геолошка грађа и тектонски склоп условили су појаву већег броја врела и извора. Једини термални извор на територији општине је Звоначка Бања. Вегетациони покривач је мозаичан и разноврстан. Шуме се углавном простиру у горњим деловима сливова Лужнице, односно Мурговице као њене притоке, Тегошнице и Звоначке реке. Преовладавају ниске шуме (шуме изданачког порекла). Шумске површине под храстом су проређене са израженијим процесима ерозије, док су земљишта под буковом шумом стабилнија и мање изложена ерозионим процесима. На нагибима и слабијим хумусно-акумулативним хоризонтима налазе се пашњаци, а плодне ораничне површине су углавном у алувијуму Лужничке котлине. Голети се јављају на великим нагибима на јужним експозицијама. Распоред вегетације на територији општине се може поделити у зависности од климатских и геофизичких услова на три ареала: ареал интензивне ратарске производње који обухвата долину, ареал са воћњацима и сточарском производњом у побрђу и ареал пашњака и шума са рејим ратарским површинама. Шуме и шумско земљиште заузимају 37% од укупне површине територије општине Бабушница.

#### Стање и трендови у руралном подручју

**Демографске карактеристике и трендови:** Подручје општине Бабушница спада у групу емиграционих и депопулационих подручја. По попису из 2011. године, има 12.307 становника. По попису из 2022. године има 9.182. становника на територији која захвата 529 км<sup>2</sup>. Више од трећине становништва живи у административном центру општине, Бабушници, а остало становништво у 52 врло разуђена и просторно врло удаљена сеоска насеља, при чему је мрежа насеља веома неповољна. Села су мала, врло разуђена, са малим бројем углавном старачког становништва. Према попису из 1953. године на овом подручју је живело 37.300 становника. Разлози за овако рапидно смањење становништва налазе се у чињеници да се становништво ове општине углавном бавило пољопривредом и печалбарством, па је после II светског рата, са наглим развојем индустрије и осталих делатности, велики број становника напустио ово подручје тражећи боље услове живота и сигурнију егзистенцију. Ти економски разлози су утицали да годишње ову општину напусти и по 500 становника. Насеља су бројна, расутог и разбијеног типа. У структури насеља доминирају мала и ситна насеља. Само једно насеље има више од 700 становника, док само 3 насеља имају преко 600 становника. Испод критичне границе од 300 становника налази се 29 насеља од укупно 53. Густина насељености износи 24 становника по км<sup>2</sup>. Пољопривредно становништво чини 42,4% укупног становништва, са радно-активним делом од 58%. Број становника старијих од 60 година је већи од 35%, док популацију од 14 година чини свега 14% становништва. Старосна структура је врло неповољна (више од 35% становништва је старије од 65 година), веома низак удео женског активног становништва и младих, негативан природни прираштај, интензивни миграциони процеси. Стање се и даље погоршава јер је у току процес интензивног демографског пражњења, а самим тим и деаграризације овог подручја.

**Диверзификација руралне економије:** Општина Бабушница, према евиденцији РЗС и НСЗ на крају 2016. године има укупно 2137 запошљених и 1344 незапошљених становника, што чини око 32,51% становништва остало су деца и пензионери. Просечна зарада по запосленом у Општини Бабушница скоро сваког месеца се креће негде око 82% од просека у Републици Србији, што уз велику незапосленост доприноси да је социјално и економско стање веома тешко. Расходи корисника буџетских средстава за 2018. годину су следећи: 9,4% за здравствену и социјалну заштиту, 9,4% за образовање, 19,9% за државну управу и обавезно социјално осигурање и 28,3% за културу, туризам, рекреацију и 33% за саобраћај, пољопривреду, заштиту животне средине и комуналне делатности. Старосна структура општине (удео старих са 65 и више година је већи од 32%) импликује значајније потребе за развојем система подршке овој популацији а општина се налази у стању ограничених буџетских средстава, недовољних људских ресурса и нарастајућих социјалних потреба младог и радно активног становништва. Богатство природних ресурса у погледу биолошке разноврсности и богата сточарска традиција,

предности су овог подручја које треба искористити на најбољи могући начин. Ове предности чине подручје општине Бабушница перспективним за развој органске производње. Производи из органске производње, тзв. здрава храна, не садрже резидуе штетних и опасних материја које се користе у интензивној производњи те доприносе очувању и унапређењу здравља људи и животиња. Оваква производња не угрожава животну средину и чини је одрживом и за будуће генерације. И што је најважније, производи из органске производње су конкурентни на домаћем и иностраном тржишту. Економска и еколошка предност органске пољопривреде и ненарушавање еколошке равнотеже, чини да ова врста производње може постати покретач сеоских економија у овом подручју, а за то је неопходна подршка и помоћ државе и локалних самоуправа, као и научних и стручних институција. Индивидуална пољопривредна газдинства у општини Бабушница се карактеришу малим парцелама, разноврсним плодородом, сопственим, углавном малим сточним фондом и сопственом радном снагом. Зато би ове површине на овом подручју биле идеалне за организовање алтернативне биолошке, органске пољопривредне производње, односно биолошки вредније здраве хране. Главна обележја и природне погодности овог подручја, као и удаљеност од саобраћајница, фабрика, термоелектрана и других загађивача, чине да су то врло погодне екосредине за гајење ситног воћа - малине, купине, јагоде, боровнице, рибизле, јер су аеронезагађене. Подручје општине Бабушница припада сточарско-воћарском микрорегиону. Сточарство представља доминантну грану, док све остале производње имају допунски карактер. У последњих пар година повећава се интересовање за гајањем воћа, а бележи се и интензиван развој пчеларства.

**Рурална инфраструктура:** Због разуђености насеља, која су махом смештена на обронцима планина и због тога што финансијски капацитети општине у дужем временском периоду нису омогућавали улагања у изградњу и реконструкцију путне мреже, инфраструктура је веома лоша. У већини села путеви су веома лоши, терен неприступачан, како до прилаза самим насељима, тако и до пољопривредних површина, на којима је гајење пољопривредних култура отежано, због немогућности механизацијске обраде земљишта, лошег квалитета земљишта, немогућности наводњавања, климатских услова и уситњености парцела и поседа. Међутим, у последњих пар година општина Бабушница ради на побољшању путне инфраструктуре. Села која гравитирају ка урбаном језгру опремљена су квалитетнијом путном, електроенергетском и телекомуникацијском инфраструктуром, а све је више акценат и на реконструкцији сеоских путева, које је неопходно обновити и олакшати сеоским домаћинствима приступ пољопривредним парцелама и обављање пољопривредних делатности. Што се тиче поштанског саобраћаја по селима, одређеног дана у току недеље поштар доставља пошту. Фиксна телефонија је доступна и у функцији. Што се тиче мобилне телефоније углавном су покривена села, али има и делова где нема сигнала. На територији општине Бабушница постоји неколико дивљих депонија. Отпад са ових депонија уклања се и одвози на Регионалну депонију Пирот. Чишћење ових депонија реализује јавно комунално предузеће "Комуналац" Бабушница.

#### Показатељи развоја пољопривреде

**Пољопривредно земљиште:** Општина Бабушница располаже релативно богатим и разноврсним природним ресурсима, од којих је поред чистог ваздуха и чисте воде, биодиверзитета биљног света, аутохтоних врста домаћих биљака и животиња, пољопривредно земљиште један од најобимнијих и најзначајнијих. Пољопривредно земљиште у општини Бабушница представља један од најзначајнијих, а у исто време и најобимнији природни ресурс. Пољопривредно земљиште заузима 55,8% укупне површине (29.533 ха), од чега: - ораница и башти 51,4% - воћњаци и виногради 4,2% - пашњаци и ливаде 44,3%. Преко 80% пољопривредних површина је намењено сточарској и воћарској производњи. Разноврсност и обимност пољопривредног земљишта омогућава разноврсну производну активност. Што се тиче система за наводњавање, општина Бабушница је, обзиром да су се повећале површине под углавном воћним засадима, али и органских производа, уврстила у прошлогодишњи Програм пољопривредне политике и политике руралног развоја и подстицај за набавку опреме за наводњавање, 15 - оро корисника обезбедило је површине под сопственим засадима и редовним наводњавањем. Не постоје велике реке, у реке првог реда спада само река Лужница, иначе ово је мала речица чије је речно корито великим делом регулисано и поверено на управљање Србија водама. Остале речице су планинске бујичне речице, чија речна корита углавном нису регулисана. Одбрана од поплава се спроводи у складу са Годишњим програмом одбране од поплава на територији општине Бабушница. Не постоје системи за одводњавање.

Према важећим подацима РГЗ-а структура пољопривредног земљишта у државној својини у хектарима укупно за културе њиве, воћњаци, вртови, виногради, ливаде, пашњаци, по класама је следећа: I класа - 204,8397; II класа - 712,6809; III класа - 1538,2973; IV класа - 2995,7913; V класа - 3056,7667; VI класа - 5069,4971; VII класа - 8313,8766; VIII класа - 7265,9321. Пољопривредно земљиште у државној својини користи се у складу са Годишњим програмом заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта у државној својини.

**Вишегодишњи засади:** По последњем попису пољопривреде из 2012. године воћарске културе се гаје на површини од 501 ха. Најдоминантнија воћна врста је шљива, која се гаји на 301 ха. Што се тиче воћњака и винограда, према попису из 2012. године, структура је следећа: укупна површина под воћњацима у хектарима, износи 501, док је под виноградима свега 4. Међу воћним врстама јабуке су на површини од 70 ха, крушке покривају 27 ха, вишње 7 ха, док су површине под орасима 45 ха, под лешником 23 ха итд. Сортимент воћних култура је такав да углавном преовлађују аутохтоне сорте воћа, првенствено шљиве и јабуке, последњих година и купине и малине које су се адаптирале на постојеће услове и дају релативно добре приносе, без или са врло малом употребом хемијских средстава за и са минималном применом агротехнике. Такође је евидентно да постоје и савремени засади леске. Највећи проблем представља недостатак сигурног откупа, пласмана и реализације производа, јер на подручју општине не постоји ни једно откупно место, нити прерађивачки капацитети. Откуп, продаја и наплата је несигурна, непредвидљива и неорганизована и произвођачи су принуђени да се сами сналазе и буду изложени уценама накупаца и обезвредњавању својих производа.

**Сточни фонд:** Подручје општине Бабушница припада сточарско-воћарском микрорегиону. Сточарство је представљало доминантну грану, али у последњих пар година се бележи повећана заинтересованост пољопривредних газдинстава за узгајањем воћака. У сточарству је најзначајније говедарство, односно узгој домаћег говечета у типу сименталца и овчарство, односно узгој аутохтоних раса и оплемене пиротске праменке. Према подацима Управе за трезор 2018. године на територији општине Бабушница, 507 пољопривредних газдинстава има укупно 1143 пријављених грла говеда, 586 газдинстава, укупно 6560 грла оваца и коза, 603 газдинстава, укупно 1382 грла свиња, 749 газдинстава има укупно 16 439 пријављене живине и 176 газдинстава, укупно 5815 пријављених пчела. Од укупне произведене количине млека, највећи део се троши у домаћинству, више од половине, што указује на чињеницу да производња млека није усмерена у правцу продаје млека, него прераде, односно производње лужничког овчјег сира и вурде. Кад је у питању производња меда, ситуација се побољшава, захваљујући удружењима пчелара, која помажу код организације откупа меда и других пчелињих производа, те се повећава и број људи који се баве овом граном пољопривреде.

**Механизација, опрема и објекти:** На територији општине више не постоје капацитети за прераду и складиштење пољопривредних производа (млекарне, кланице, хладњаче, силоси, складишта и сл.). Сељак углавном производи за своје потребе и пијацу, организованог откупа нема. Оно мало механизације што има углавном је технолошки застарело. Према попису из 2012. године на територији општине Бабушница има 1097 трактора. Када је реч о прикључним машинама, пријављено је 98 ротофреза, 20 сетвоспремача, 737 дрљача, 944 плугова, 7 берача кукуруза, 219 сејалице, 118 прскалица, 622 приколице и 654 косилице. Према попису пољопривреде од 2012. године на територији општине, што се тиче објеката за смештај стоке, има 1616 објеката за смештај говеда, 1876 за смештај свиња и 1135 за смештај остале стоке.

**Радна снага:** Када је у питању удео самачких домаћинства у укупном броју домаћинства, општина Бабушница има: 20,9% газдинстава са 3 и више лица на запошљених на газдинству; 79,21% газдинства са 1-2 лица на газдинству и то углавном старачка популација. Пољопривредно становништво чини 42,4% укупног становништва, са радно - активним делом од 58%. Број становника старијих од 60 година је већи од 35%, док популацију од 14 година чини свега 14% становништва. Старосна структура је врло неповољна (више од 35% становништва је старије од 65 година), веома низак удео женског активног становништва и младих, негативан природни прираштај, интензивни миграциони процеси. Од укупно 2620 газдинства на територији општине, постоји 2072 са 1-2 лица која су стално запослена на газдинству, затим 488 газдинстава са 3-4 лица, 56 газдинстава са 5-6 лица и 4 газдинства са 7 и више лица на газдинству. Што се тиче радне снаге која се сезонски ангажује и радне снаге под уговором, податак пописа из 2012. године је 54. Што се тиче нивоа обучености међу управницима газдинстава, попис показује следеће резултате: пољопривредно искуство стечено праксом 2297, курсеви из области

пољопривреде 7, пољопривредна средња школа 11, друга средња школа 207, пољопривредна виша школа или факултет 8 и друга виша школа или факултет 90.

**Структура пољопривредних газдинстава:** На територији општине има укупно 5078 домаћинстава, од чега највећи број чине домаћинства са једним и два члана - 3201 домаћинство, и то су углавном старачка домаћинства. Мањи је број домаћинстава са 4 и више члана - 1101, то су углавном домаћинства са младим и радно способним члановима. На територији општине има регистрованих 2620 пољопривредних газдинстава према попису пољопривреде из 2012. године, од тога је према подацима Управе за трезор активно око 1500 газдинстава. Према попису пољопривреде из 2012. године што се тиче условних грла стоке, стање је следеће: укупно 2027 пољопривредних газдинстава има 1890 грла говеда, укупно 9924 грла оваца и коза, укупно 4675 грла свиња и укупно 4473 кошница пчела.

**Производња пољопривредних производа:** Према званичним подацима пописа из 2012. године на територији општине Бабушница, под ораницама је око 11 720 ха, под воћњацима је око 830 хектара, а ливаде и пашњаци се простиру на око 16 220 хектара. У последњих пар година, што се тиче воћарске производње, углавном се запажа повећана производња бобичастог воћа - малине, купине и рибизле. Богатство природних ресурса у погледу биолошке разноврсности и богата сточарска традиција, предности су овог подручја које треба искористити на најбољи могући начин. Ове предности чине подручје општине Бабушница перспективним за развој органске производње. С тим у вези постоји неколико газдинстава која се баве органском производњом у заштићеном простору. Углавном су то бели лук, паприка, парадајз, шаргарепа. Овим газдинствима умногоме помаже Задруга "Дарови Лужнице", тако што врши откуп производа, затим прераду и продају готових производа. Укупно је 13 пољопривредних газдинстава која се баве органском производњом, од тога су 3 газдинства добила сертификат, док су остали у процесу конверзије. Ова газдинства се баве још и гајењем купина, јабука, ораха, шљива, кукуруза, а 2 газдинства баве се и органском сточарском производњом. Једно располаже са 65 грла оваца, а друго са 100 грла оваца. Укупна површина на територији општине Бабушница у контроли органске производње је 7.7024 ха, од тога под пластеницима 18 ари, а површина на отвореном 7.5224 ха. Најзаступљеније врсте стоке су овце, говеда, живина, док се мање гаје свиње, коњи и козе. Мањи број газдинстава је са бројем оваца, преко 40, више је оних са мањим бројем грла. Од укупне произведене количине млека, један део се троши у домаћинству, други је усмерен на продају, али се више концентрише на прераду, односно производњу лужничког овчјег и крављег сира и вурде. Задњих неколико година је пчеларство доживело наглу експанзију, највише због повољне цене меда, организованог откупа и редовне исплате.

**Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника:** На територији општине Бабушница данас постоје 4 земљорадничке задруге. Једна од њих је основана 2014. године и то Еколошко земљорадничка задруга општег типа Лужница, а преостале три основане су 2017. године и то пољопривредна задруга Лужницакооп, Земљорадничка задруга Лужничко пиле и Општа земљорадничка задруга за производњу, прераду и промет пољопривредних производа из органске производње Дарови Лужнице. Што се тиче удружења у области пољопривреде, на територији општине постоје следећа: удружење сточара „Млади сточар“ удружење сточара „Лужничко јагње“, „Лужничко удружење воћара“, удружење „Аграр-Бабушница“. Циљеви ових удружења огледају се у унапређењу и очување крупног и ситног сточарства, као и унапређењу воћарства, повртарства. Неки од циљева су и унапређење знања и вештина стручњака из области пољопривреде и руралног развоја. А истичу се и активности везане за унапређење и развој органске производње. Постоје два удружења пчелара и то: удружење пчелара „Бабушница“ и „Друштво пчелара Бабушница“ која успешно функционишу, а пчеларима представљају сервис услуга који се огледа у следећем: • Организују стручна предавања и стручне посете сајмовима и изложбама • Набавку пчеларског репроматеријала и селекционисаних матица • Помажу код организације откупа меда и пчелињих производа.

**Трансфер знања и информација:** Ранијих година се трансфер знања и информација у области пољопривреде одвијао углавном посредством земљорадничких задруга и завода за пољопривреду. Данас, трансфер знања и информација се одвија посредством НВО-а (удружење сточара, удружења воћара, удружења пчелара), пољопривредне стручне службе, локалне самоуправе, мултимедија и др.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	700.000,00	4.000,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		700.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	4.800.000,00	80	0,00	0,00
2	Органска производња	201.3	250.000,00	80	0,00	0,00
	УКУПНО		5.050.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	750.000,00	0,00	100	400.000,00	0,00
	УКУПНО		750.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	6.500.000,00
Планирана средства за директна плаћања	700.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	5.050.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	750.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

**Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике:** Потенцијални корисници мера подршке су регистрована пољопривредна газдинства са територије општине Бабушница. Благо предност приликом конкурисања имају жене као носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава. Пружајући подршку женама које се баве пољопривредом, на овај начин смо подстакли да се све већи број жена одлучује на тај корак да на себе региструје газдинство и оснажи на том пољу. Такође бисмо истакли да на територији општине Бабушница постоје газдинства која се баве органском производњом. Уз подршку локалне самоуправе, кроз Програм подршке знатно се уозбиљује ситуација, те је већи број њих у процесу конверзије, на корак од добијања сертификата за производњу органских производа. Ове производе откупљује задруга Дарови Лужнице и у кооперацији са овим произвођачима прерађује ове производе и пласира на домаће, а већ и страно тржиште. Томе доприноси и помоћ локалне самоуправе у смислу давања подстицаја за набавку пластеника, машина за заштиту биља, опреме за наводњавање, машина за обраду земљишта итд. То ће такође допринети и оним газдинствима која се баве узгојем воћака. У задњих пар година, кроз програм су издвојена знатна средства за подстицај набавке садница воћака. С тим у вези је уз подстицаје за набавку опреме за наводњавање и заштиту биља начињен још један корак напред у пружању подршке овим газдинствима. Циљна група ове године су и газдинства која се баве сточарством. Поред регреса за вештачко осемењавање, које је апсолутна потреба газдинствима која се баве узгојем крава, пружиће се подршка како у смислу набавке приплодних грла говеда, оваца и коза, тако и машине и опреме за потребе сточара.

**Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја:** Информисање потенцијалних корисника о мерама које су дефинисане Програмом вршиће се оглашавањем на огласној табли општине Бабушница, на сајту општине Бабушница, у просторијама месних заједница, од стране запослених који се баве пословима пољопривреде Општинске управе општине Бабушница, као и путем друштвене мреже Фејсбук.

**Мониторинг и евалуација:** Мониторинг реализације спроведених мера подршке вршиће се тако штоће бити формирана комисија која ће имати задатак да обилази регистрована пољопривредна газдинства - кориснике инвестиција и да том приликом утврди да ли су и у којој мери остварени резултати, колики би ефекат могао бити постигнут и о томе сачини записник. На основу тих показатеља, између осталог, би се дошло до закључка да ли би се у будућности спроводиле исте мере или би их требало мењати и Штампано из платформе за програме подршке АП/ЈЛС: 24.02.2023 12:22:49 - страна 8/22 прилагођавати, тј. које су заправо приоритетне, потребне и корисне мере за пољопривреднике на територији општине Бабушница.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

## II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

### 2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

**2.1.1. Образложење:** Од деведесетих година прошлог века, на планском подручју је дошло до смањења броја говеда, оваца и живине, док се број коња свео на минимум. Велики утицај на слабљење пољопривредне гране сточарство свакако има пропадање земљорадничких задруга, погона за прераду млека и погона за прераду меса, као и недостатак могућности организованог откупа и сервиса услуга. На територији општине је 1981. године било укупно 8000 грла, 1991. године 7829, док је данас тај број знатно мањи и износи око 1000 грла крупне стоке. У циљу очувања генетског потенцијала увежених јуница и осталих грла крупне стоке, као и унапређења истог, у буџету општине Бабушница су издвојена средства у износу од 700.000,00 динара за регрес за репродуктивни материјал, тј. осемењавање крава и јуница на територији општине Бабушница. Реализацијом ове мере очекује се осемењавање адекватно одабраним семенима приплодних бикова, те самим тим и квалитетно потомство. Корисници мере су пољопривредни произвођачи - сточари - узгајивачи говеда. Веза са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014 - 2024. - поглавље 2.2.3. - Сточни фонд.

**2.1.2. Циљеви мере:** Мера регрес за репродуктивни материјал у говедарству реализује се у циљу стварања могућности за стручну и квалитетну услугу осемењавања, адекватно одабраним семенима приплодних бикова. Самим тим очекује се квалитетно потомство - производ за тов или приплод, што је изузетно важно за пољопривредна газдинства која се баве говедарством.

**2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду:** Мера локалног програма - Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) је мера директног плаћања која је комплементарна са мерама Националног програма за пољопривреду и то: "Подстицаји за квалитетна приплодна грла", "Подстицаји за краве дојиље" и "Подстицаји за краве за узгој телади за тов", у оквиру мера директне подршке произвођачима (Директна плаћања - плаћања по аутпуту). Између ове и наведених мера националног програма постоји висок степен повезаности. Вештачко осемењавање је само једна од активности неопходна за поправљање расног система. Мера није истоветна са националним програмом па нема опасности од двоструког финансирања.

**2.1.4. Крајњи корисници:** Регистрована пољопривредна газдинства на територији општине Бабушница, која се баве сточарством.

**2.1.5. Економска одрживост:** Није применљиво. Подносилац захтева не мора да докаже економску одрживост због типа мере.

**2.1.6. Општи критеријуми за кориснике:** Да би потенцијални корисник могао да оствари право на подстицај регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање), мора да има регистровано пољопривредно газдинство са активним статусом, местом пребивалишта на територији општине Бабушница и имовином на територији општине Бабушница; Пољопривредно газдинство мора бити регистровано пре 01.01.2024. године; мора да има пријављена грла на газдинству за која подноси захтев; мора да има измирене обавезе по основу локалних јавних прихода, чији обрачун и наплату врши Одсек за финансије и локалну пореску администрацију Општинске управе општине Бабушница; не сме имати неиспуњене уговорне обавезе према локалној самоуправи, на основу раније потписаних уговора о коришћењу подстицаја и другог средстава у пољопривреди. Општи критеријум је и то да инвестиција за коју потенцијални корисник подноси захтев не сме бити предмет поступка за коришћење подстицаја код других јавних фондова.

**2.1.7. Специфични критеријуми:** Нема специфичних критеријума за ову меру.

### 2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

### 2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове мере, већ се средства одобравају по редоследу пријема потпуних пријава до утрошка планираних средстава.		

**2.1.10. Интензитет помоћи:** Ова мера ће бити финансирана 100%. Регрес за вештачко осемењавање додељује се након првог осемењавања јунице/краве извршеног у периоду од 01.12. претходне године до 30.11. текуће године, једнократно у току године, у износу до 4000,00 динара по грлу.

### 2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број поднетих захтева.
2	Укупан број осемењених грла.

**2.1.12. Административна процедура:** Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. Општинско веће општине Бабушница доноси Правилник о условима и начину остваривања права на подстицаје, на основу којег ће бити расписан Јавни позив за подношење захтева. Општинско веће ће формирати комисију за пријем и обраду захтева. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране комисије у смислу комплетности и административне усаглашености. Потенцијални корисници ће подносити захтеве на обрасцима у складу са условима прописаним у Јавном позиву и у складу са Правилником, уз прописану документацију. Захтеви који буду комплетни и благовремено пристигли биће прегледани и решавани по редоследу пристизања. Комисија ће Општинском већу достављати предлоге о поднетим захтевима. На основу закључка Општинског већа, корисницима који буду испуњавали услове и остварили право на подстицај биће исплаћена средства. Општина Бабушница спровешће широку кампању информисања.

## 2.2. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

**2.2.1. Образложење:** У оквиру ове мере из сектора млеко и месо пружиће се подршка у финансирању набавке приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза, у циљу побољшања расног састава и повећања обима и квалитета сточарске производње. Са друге стране ће се створити предуслови тако да ће сточари бити у прилици да користе државне субвенције за квалитетну приплодну стоку. У оквиру мере из сектора млеко и месо општина ће суфинансирати и набавку машина и опреме за обраду земљишта, за ђубрење, за сетву, заштиту биља, за убирање односно скидање усева као и машина за транспорт. Кроз унапређење техничке опремљености, доћи ће и до унапређења продуктивности и производње. Веза са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014 - 2024 - члан 2.2.3. Сточни фонд; члан 2.2.4. Механизација, опрема и објекти. У оквиру ове мере пружиће се подршка и у сектору пчеларство, потенцијални корисници ће моћи да остваре право на подстицај за набавку нових пчелињих друштава, опреме за пчеларство и набавку возила и приколица за транспорт пчелињих друштава. Постоји потпуно иста мера у Националном програму.

**2.2.2. Циљеви мере:** Сектор млеко и месо: Повећање броја грла стоке квалитетног расног састава, опремање пољопривредних газдинстава, повећање броја робних произвођача у сточарству, побољшање расног састава грла, повећање обима и квалитета сточарске производње као и унапређење техничко-технолошке опремљености. Сектор пчеларство: повећање производње меда, унапређење техничке опремљености пчелара. Подизање количине и квалитета пољопривредних производа.

**2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду:** Мере програма локалне самоуправе подржавају мала домаћинства и газдинства ка конкурентнијој пољопривредној производњи. Мера локалног програма подржава исте или сличне ставке као и мера Националног

програма са измењеним критеријумима за кориснике. Веза ове мере са НПП може се огледати кроз инвестицију: 1.2.2 Подстицаји за квалитетна приплодна грла у оквиру мере 1. Директна подршка произвођачима; Спречавање могућег двоструког финансирања истих захтева корисника биће спречено на тај начин што ће корисници приликом подношења захтева морати да потпишу изјаву под моралном, кривичном и материјалном одговорношћу, да за исту намену не користе средства из других јавних фондова. Код коришћења републичких субвенција локална самоуправа издаје потврду да странка за предметну инвестицију није користила локалне субвенције

**2.2.4. Крајњи корисници:** Крајњи корисници су активна регистрована пољопривредна газдинства физичка лица, регистрована у Националном регистру пољопривредних газдинстава, чије је место пребивалишта и имовина на територији општине Бабушница.

**2.2.5. Економска одрживост:** Максимални износ субвенције у оквиру мере не прелази 360.000 динара по кориснику па није потребно доказивање економске одрживости.

**2.2.6. Општи критеријуми за кориснике:** Да би остварио право на подстицај, потенцијални корисник мора да има регистровано пољопривредно газдинство са активним статусом, местом пребивалишта на територији општине Бабушница и имовином на територији општине Бабушница; Пољопривредно газдинство мора бити регистровано пре 01.01.2024. године; Пољопривредно газдинство мора бити обновљено у 2024. години; Мора да има измирене обавезе по основу локалних јавних прихода, чији обрачун и наплату врши Одсек за финансије и локалну пореску администрацију Општинске управе општине Бабушница закључно са даном подношења захтева; Не сме имати неиспуњене уговорне обавезе према локалној самоуправи, на основу раније потписаних уговора о коришћењу подстицаја и других средстава у пољопривреди; Подносилац захтева и добављач не могу да представљају повезана лица; Инвестиција за коју потенцијални корисник подноси захтев не сме бити предмет поступка за коришћење подстицаја код других јавних фондова.

**2.2.7. Специфични критеријуми:** У сектору млеко за инвестицију: Набавка квалитетних приплоних грла млечних раса: говеда, оваца и коза: у оквиру говедарства корисник мора да на крају реализоване инвестиције, поседује у свом власништву или власништву члана газдинства најмање 1 млечну краву уписану у Централну базу података о обележавању животиња и пријављену у регистар пољопривредних газдинстава. У оквиру овчарства и козарства корисник мора да на крају реализоване инвестиције поседује у свом власништву или власништву члана газдинства најмање 10 грла уписаних у Централну базу података о обележавању животиња и пријављених у регистар пољопривредних газдинстава. Корисник који оствари општинску субвенцију за куповину квалитетних приплоних грла нема право да у 2024. и 2025. години години отуђи више од 20% од броја грла која су била у његовом власништву пре добијања субвенције, у противном враћа субвенцију, осим ако је грло излучено због болести или старости (потврда ветеринара) или код оваца и коза мушка грла за клање. Корисник који је грла набавио уз субвенцију има обавезу да чува минимум 5 година у говедарству или 3 године у овчарству и козарству. Корисник је у обавези да осигура грло купљено са субвенцијом и да у случају угинућа, у року од три месеца купи друго грло и случај пријави Општинској управи Бабушница. За све остале инвестиције у оквиру сектора млеко и месо корисник мора да пре подношења захтева има пријављену сточарску производњу (да поседује у свом власништву или власништву члана газдинства говеда, овце, козе, свиње) и не сме инвестицију да отуђи у наредних 5 година. За инвестиције у сектору пчеларство корисник мора да пре подношења захтева има 5-500 кошница, пријављених на регистрованом пољопривредном газдинству.

**2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:**

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1	Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза
101.1.3	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.4	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака; специјализоване приколице за транспорт чврстог стајњака, укључујући и пратећу опрему за полутечни и течни стајњак)
101.1.5	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; косилице; превртачи сена)
101.1.6	Сточне ваге, рампе за утовар и истовар и торови за усмеравање и обуздавање животиња
101.1.9	Машине за примарну обраду земљишта
101.1.10	Машине за допунску обраду земљишта
101.1.11	Машине за ђубрење земљишта
101.1.12	Машине за сетву
101.1.13	Машине за заштиту биља
101.1.14	Машине за убирање односно скидање усева
101.1.15	Машине за транспорт
101.2.3	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака; специјализована опрема за транспорт чврстог стајњака, полутечног и течног стајњака, резервоари за течни стајњак, специјализоване приколице за транспорт чврстог/полутечног/течног стајњака, са одговарајућом опремом), укључујући и пратећу опрему за полутечни и течни стајњак)
101.2.5	Машине и опрема за складиштење и припрему сточне хране, за храњење и појење животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; превртачи сена, итд.)
101.2.6	Сточне ваге, рампе за утовар и истовар и торови за усмеравање и обуздавање животиња
101.2.10	Машине за примарну обраду земљишта
101.2.11	Машине за допунску обраду земљишта
101.2.12	Машине за ђубрење земљишта
101.2.13	Машине за сетву
101.2.14	Машине за заштиту биља
101.2.15	Машине за убирање односно скидање усева
101.2.16	Машине за транспорт
101.6.1	Набавка нових пчелињих друштава
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство
101.6.3	Набавка возила и приколица за транспорт пчелињих друштава

### 2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Критеријуми селекције корисника за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава биће прецизно одређени правилником и конкурсом.		

**2.2.10. Интензитет помоћи:** У сектору млеко у оквиру мере за инвестицију: набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза, финансираће се до 80% учешћа по реализованој инвестицији. Максимални износ по грлу за говеда: за женска грла узраста од 6 до 12 месеци 120.000,00 динара, за узраст од 13 до 72 месеца (6 година) 180.000,00 динара. Максимални износ по грлу за овце и козе: за женска грла узраста од 3 до 6 месеци 11.200,00 динара, за узраст од 7 до 12 месеци 16.000,00 динара, за узраст од 13 до 36 месеци 24.000,00 динара, а за узраст од 37 до 72 месеца (6 година) 16.000,00 динара. Максимални износ подстицаја за набавку квалитетних приплодних грла млечних раса говеда износи 360.000,00 динара, а за набавку оваца и коза 300.000,00 динара. За све остале инвестиције у оквиру сектора млеко и месо, износ подстицаја је до 60% учешћа од вредности инвестиције на цену са ПДВ-ом, а у максималном износу до 300.000,00 динара. У оквиру сектора пчеларство за инвестиције: набавка нових пчелињих друштава, набавка опреме за пчеларство и набавка возила и приколица за транспорт пчелињих друштава, интензитет помоћи ће бити до 60%, а максимално до 100.000,00 динара.

**2.2.11. Индикатори/показатељи:**

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број подржаних инвестиција
2	Укупан број поднетих захтева
3	Број нових грла стоке
4	Број газдинстава са модернизованом опремом за сточарство

**2.2.12. Административна процедура:** Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. Општинско веће општине Бабушница доноси Правилник о условима и начину остваривања права на мере подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за 2024. годину. Од стране Општинског већа ће бити расписана три конкурса и то: Конкурс за набавку квалитетних приплодних грла млечних раса говеда, оваца и коза у сектору млеко, Конкурс за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава у сектору млеко и месо и Конкурс за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава у сектору пчеларство. Општинско веће ће такође формирати комисију за пријем и обраду захтева. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране комисије у смислу комплетности и административне усаглашености. Потенцијални корисници ће захтеве подносити на обрасцима у складу са условима прописаним у Конкурсу и Правилнику уз прописану другу документацију. Захтеви који буду комплетни и благовремено поднети, у складу са условима јавног позива, биће прегледани и решавани по редоследу пристизања, са бодовањем на основу утврђених критеријума. Након тога, биће сачињена и утврђена коначна ранг листа. Комисија ће Општинском већу достављати предлоге о поднетим захтевима. На основу закључка Општинског већа, са корисницима који буду испуњавали услове и остварили право на подстицај, биће склопљен уговор о додели средстава. Општина Бабушница спровешће широку кампању информисања.

**2.3. Назив и шифра мере:** 201.3 Органска производња

**2.3.1. Образложење:** Органска производња као део еколошког, одрживог развоја обухвата производњу хране и намирница (примарна пољопривреда, прерада до дистрибуције), али и неке друге производе биљног и животињског порекла. На основу базичних стандарда она се заснива на примени принципа агроекологије. То је законски регулисана производња и укључује контролу и сертификацију органске производње и производа. Веза са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014. - 2024. год. - 2.3.4. - Интегрална и органска производња. Подручје општине Бабушница располаже значајним капацитетима за производњу органске хране, посебно зато што је ово незагађено подручје са врло малим степеном индустријализације. Инвестиција контрола и сертификација у оквиру мере органска производња,

реализује се у циљу пружања подршке пољопривредним газдинствима која се баве органском производњом ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Општина Бабушница ће овим пољопривредним газдинствима, а која су у процесу конверзије пружити могућност финансирања трошкова за извршену контролу и добијање сертификата за производњу органских производа, која се спроводи на годишњем нивоу. Ова мера се спроводи већ пар година континуирано. Органска производња у општини Бабушница бележи постепени раст.

**2.3.2. Циљеви мере:** Повећање броја регистрованих пољопривредних газдинстава која се баве сертификованом органском производњом; Добијање производа са потврђеном процедуром; Побољшање продуктивности и квалитета производа; Могућност пласирања органских производа на тржиште по већим ценама.

**2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду:** Није применљиво.

**2.3.4. Крајњи корисници:** Крајњи корисници су регистрована пољопривредна газдинства која су у процесу конверзије за органску производњу.

**2.3.5. Економска одрживост:** Није применљиво.

**2.3.6. Општи критеријуми за кориснике:** Да би остварио право на подстицај потенцијални корисник мора да има регистровано пољопривредно газдинство са активним статусом, местом пребивалишта на територији општине Бабушница и имовином на територији општине Бабушница; Пољопривредно газдинство мора бити регистровано пре 01.01.2024. године; Пољопривредно газдинство мора бити обновљено у 2024. години; мора да има измирене обавезе по основу локалних јавних прихода, чији обрачун и наплату врши Одсек за финансије и локалну пореску администрацију Општинске управе општине Бабушница; не сме имати неиспуњене уговорне обавезе према локалној самоуправи, на основу раније потписаних уговора о коришћењу подстицаја и других средстава у пољопривреди. Општи критеријум је и то да инвестиција за коју потенцијални корисник подноси захтев не сме бити предмет поступка за коришћење подстицаја код других јавних фондова.

**2.3.7. Специфични критеријуми:** Није применљиво.

**2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:**

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
201.3.2	Контрола и сертификација

**2.3.9. Критеријуми селекције:**

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове мере, већ се средства одобравају по редоследу пријема потпуних захтева до утрошка планираних средстава.		

**2.3.10. Интензитет помоћи:** Интензитет помоћи за ову меру износиће до 80%.

**2.3.11. Индикатори/показатељи:**

Редни број	Назив показатеља
1	Број и врсте узгајених органских производа на територији општине Бабушница
2	Број регистрованих пољопривредних газдинстава која се баве органском производњом

**2.3.12. Административна процедура:** Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе.

Општинско веће општине Бабушница доноси Правилник о условима и начину остваривања права на подстицаје, на основу којег ће бити расписан Конкурс за подношење захтева. Општинско веће ће формирати комисију за пријем и обраду захтева. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране комисије у смислу комплетности и административне усаглашености. Потенцијални корисници ће подносити захтеве на обрасцима у складу са условима прописаним у јавном позиву и у складу са Правилником, уз прописану документацију. Захтеви који буду комплетни и благовремено пристигли биће прегледани и решавани по редоследу пристизања. Комисија ће Општинском већу достављати предлоге о поднетим захтевима. На основу закључка Општинског већа, са корисницима који буду испуњавали услове и остварили право на подстицај биће склопљен уговор о додели средстава. Општина Бабушница спровешће широку кампању имформисања.

#### **2.4. Назив и шифра мере:** 402 Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

**2.4.1. Образложење:** Сврха ове мере је да се пољопривредници образују кроз теоријска предавања, кроз посете и учешће на сајмовима, да константно буду у току са иновацијама, да знају да примене исте, као и да раде на развоју вештине пласирања производа на тржиште. Одрживи развој пољопривреде и руралних подручја захтева да буде заснован на праћењу нових технологија и константном трансферу знања и информација. Такође неопходна је и промоција пољопривредне производње како кроз учешће на сајмовима и разним другим манифестацијама тако и кроз промовисање постигнутих активности. С тим у вези општина Бабушница ће ове године кроз Програм подржати рад пољопривредних удружења тако што ће финансирати њихове активности као што су одлазак и учешће на сајмовима и манифестацијама на тему пољопривреде и руралног развоја.

**2.4.2. Циљеви мере:** Заједнички наступ на тржишту; маркетинг, промоција и унапређење квалитета пчеларских, сточарских и воћарских производа на принципима специјализације и економије обима на територији општине Бабушница; унапређење рада пољопривредних удружења.

**2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду:** Није применљиво.

**2.4.4. Крајњи корисници:** Удружења пчелара, удружења сточара и удружења воћара на територији општине Бабушница.

**2.4.5. Економска одрживост:** Није применљиво.

**2.4.6. Општи критеријуми за кориснике:** Подносилац захтева мора бити удружење регистровано код Агенције за привредне регистре, са седиштем на територији општине Бабушница, чији циљеви и активности спадају у област пољопривреде. Удружење мора да испуни обавезе по Уговору за доделу средстава по стеченом праву на субвенције у оквиру Програма пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Бабушница из претходних година.

**2.4.7. Специфични критеријуми:** Није применљиво.

#### **2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:**

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања

#### **2.4.9. Критеријуми селекције:**

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Критеријуми селекције се не примењују. Захтеви за информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања биће решавани по редоследу подношења захтева до утрошка средстава.		

**2.4.10. Интензитет помоћи:** Интензитет помоћи за ову меру износиће 100%, а максимално до 400.000,00 динара.

**2.4.11. Индикатори/показатељи:**

Редни број	Назив показатеља
1	Број пољопривредних произвођача - посетилаца сајма
2	Број излагача на сајмовима
3	Број удружења - учесника на сајму пољопривреде

**2.4.12. Административна процедура:** Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. Општинско веће општине Бабушница доноси Правилник о условима и начину остваривања права на подстицаје, на основу којег ће расписати Конкурс за подношење захтева и формирати комисију за пријем и обраду захтева. Општина Бабушница спровешће широку кампању информисања. Поднети захтеви ће бити административно проверени од стране комисије у смислу комплетности и административне усаглашености. Корисници подносе захтеве на обрасцима у складу са условима прописаним у конкурс у уз прописану другу документацију. Захтеви који стигну комплетни и благовремено у складу са условима конкурса биће прегледани и решавани по редоследу пристизања. Комисија ће Општинском већу достављати предлоге о поднетим захтевима. На основу закључка Општинског већа са корисницима који буду испуњавали услове и остварили право на подстицај, биће закључен уговор о додели средстава.

### III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
<b>ОПШТИ ПОДАЦИ</b>		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Јужне и Источне Србије	рзс*
Област	Пиротска област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	529	рзс*
Број насеља	52	рзс*
Број катастарских општина	50	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	Цела територија општине Бабушница припада подручју са отежаним условима рада у пољопривреди	
Демографски показатељи		
Број становника	9182	рзс**
Број домаћинстава	5078	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km <sup>2</sup> )	23	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-21	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	62, 61	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	9,89	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	29,79	рзс**
Просечна старост	49,50	рзс*
Индекс старења	268,32	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	29,28	рзс*
Основно образовање (%)	26,52	рзс*
Средње образовање (%)	36,84	рзс*
Више и високо образовање (%)	7,23	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	42,76	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Брдско - планински	Интерни

Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Алувијум и делувијум поред река, смоница, гајњача и подзол на брдским теренима, тензиди и брдско земљиште на планинским теренима. Углавном 5. и 6. класа	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Умерено континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	800	Интерни
Средња годишња температура (oC)	11,03	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Геолошка грађа и тектонски склоп условили су појаву већег броја врела и извора. Једини термални извор на територији општине је Звоначка Бања, издашности 9 литара у секунди, док је температура воде 28-29°C. Река Лужница извире на северу општине, постаје знатно већа због неколико врела и извора која се налазе на врло малом простору. Позната особина Суве планине ја да на самој планини скоро да нема извора, тако да вода извире у облику врела на њеним обронцима. Са планине Руј долази река Мурговица, састављена од многобројних планинских потока. У Љубераћи се ова река спаја са Лужницом, даље тече под именом Лужница до села Свође које припада Власотиначкој општини и ту се спаја са реком Власином. Мањи део територије општине припада сливу реке Јерме (са левом притоком Звоначком реком) и Тегошнице (десна притока Власине).	Интерни
Површина под шумом (ha)	19,57	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	37%	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	21,32	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	16,43	рзс*
<b>ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ</b>		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	2620	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	2431	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	99,75%	
- правна лица и предузетници (%)	0,25%	

Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	8558	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	16,18%	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	8558	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	25,33	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	5,57	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	/	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	/	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	307	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	/	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	27	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	2582,9687	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	494,4759	Интерни
- физичка лица (%)	51,4041	Интерни
- правна лица (%)	0	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	64758	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	2654	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	9346	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	362	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	1.562,1801	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	5188	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	52 : 2	рзс***
Годишње радне јединице (број)	2635	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	9	Интерни
<b>Производња пољопривредних производа(количина):</b>		
- биљна производња (t)	16.650	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	2.207	Интерни
<b>ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА</b>		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	230	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	4516	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	3880	рзс*

Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	1657	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	690	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	690	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	1	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	26	рзс*
Број становника на једног лекара	563	рзс*
Број корисника социјалне заштите	2134	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	49	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	107	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	0	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	Да	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	57	ПССС

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС